

ning til kunstig befrugtning. Efter bestemmelsen er det ikke tilladt at benytte teknikker til kunstig befrugtning med henblik på at vælge et barns køn bortset fra tilfælde, hvor alvorlige arvelige kønsbundne sygdomme skal undgås.

Bestemmelsen er gennemført i dansk ret ved § 8 i lov om kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v. (lov nr. 460 af 10. juni 1997).

Kapitel 5

Videnskabelig forskning

Kapitel 5 indeholder en række bestemmelser, der har til formål at beskytte personer, der deltager i biomedicinsk forskning. Der er tale om principper, der i Danmark er sikret ved det videnskabsetiske komitesystem, der har til opgave at bedømme alle biomedicinske forskningsprojekter, der påtænkes udført her i landet. Komitesystemet blev lovfæstet i 1992, jf. lov om et videnskabsetisk komitesystem og behandling af biomedicinske forskningsprojekter (Lovbekendtgørelse nr. 221 af 4. marts 1997 som ændret ved lov nr. 460 af 10. juni 1997).

Der kan endvidere henvises til kapitel 7 i lov om kunstig befrugtning, der indeholder forskellige forbud i forbindelse med forskning og forsøg.

Art. 15 er en generel bestemmelse, der bekræfter, at der er fri adgang til medicinsk forskning under den forudsætning, at det enkelte menneskes rettigheder overholdes.

I art. 16 er der fastsat detaljerede betingelser for enhver forskning på mennesker. Den første betingelse er, at der ikke må være noget alternativ af sammenlignelig virkning til forskning på mennesker. Forskning vil således ikke blive tilladt, hvis tilsvarende resultater kan opnås ad andre veje. Den anden betingelse er, at den risiko, den pågældende person kan udsættes for, ikke må være ude af proportion med den potentielle nytte af forskningen. Den tredje betingelse er, at forskningsprojektet skal være vurderet og godkendt af den kompetente myndighed. Den fjerde betingelse er, at personen skal informeres om rettigheder og garantier, f.eks. retten til frit at trække sit samtykke tilbage på ethvert tidspunkt. Endelig er det en betingelse, at der er givet et udtrykkeligt skriftligt samtykke.

Art. 17, stk. 1, indeholder særligt skærpente beskyttelsesregler for så vidt angår forsøgspersoner, der er ude af stand til at give samtykke til forskningsprojektet. Som udgangspunkt må sådanne forskningsprojekter kun foretages, hvis resultatet af forskningen indebærer mulighed for at frembringe direkte fordele for

personens helbred og under forudsætning af, at forskning af sammenlignelig effektivitet ikke kan udføres på personer, der har evne til at samtykke. I stk. 2 er der under visse meget udtrykkelige betingelser givet mulighed for, at der kan gennemføres forsøg, som ikke indebærer nogle direkte fordele for forsøgspersonens helbred. Som begrundelse herfor er det anført i den uddybende rapport, at hvis en sådan forskning helt ville være forbudt, ville fremskridt i kampen for at fastholde og forbedre sundheden og bekæmpe sygdomme, der kun rammer børn, sindslidende personer eller personer, der lider af senil demens, blive umulig. Den pågældende gruppe mennesker kan i sidste ende få gavn af denne form for forskning.

Art. 18 angår forskning på fostre in vitro. Stk. 1 bestemmer, at der skal sikres tilstrækkelig beskyttelse af fostrene, hvis national lov tillader forskning på fostre, mens stk. 2 forbyder skabelsen af menneskelige fostre med henblik på at anvende dem i forskningsøjemed.

Kapitel 6

Fjernelse af organer og væv fra levende donorer med henblik på transplantation

Organtransplantation er en almindeligt udbredt lægevidenskabelig metode til at hjælpe med at redde, forlænge eller i stor udstrækning lette livet for personer, der lider af visse alvorlige sygdomme. Formålet med dette kapitel er at fastlægge rammerne for beskyttelse af levende donorer i forbindelse med fjernelse af organer (især lever, nyre, lunge, bugspytkirtel) eller væv (for eksempel hud). Bestemmelserne er ikke gældende for blodtransfusioner.

I art. 19 er det fastsat, at transplantation af organer og væv fra levende donorer alene må finde sted med henblik på behandlingsmæssige fordele for modtageren. Det er endvidere en betingelse, at der ikke findes noget passende organ eller væv fra en afdød person, og at der ikke findes nogen anden behandlingsmæssig metode af tilsvarende effektivitet. Donoren skal give et udtrykkeligt samtykke, enten skriftligt eller over for en officiel instans.

Ifølge oplysninger fra Sundhedsstyrelsen foretages organtransplantationer i Danmark i overensstemmelse med betingelserne i art. 19. De overordnede rammer for transplantation fra levende personer er fastsat i § 13 i lov nr. 402 af 13. juni 1990 om ligsyn, obduktion og transplantation m.v.

Art. 20 indeholder regler, der beskytter personer, der er uden evne til at give samtykke til organtransplantation. I princippet er det forbudt at foretage transplantation fra personer, der ikke kan give samtykke,